

כניסת שבת:
ירושלים: 1859
ת"א: 19:14
חיפה: 18:07
באר-שבע: 19:15

יציאת שבת:
ירושלים: 20:16
ת"א: 20:19
חיפה: 20:20
באר-שבע: 20:17

יריית פתיחה / אבישי פרי

שכן, זו היא שתעצב אומתנו ותבדלה מכל עם ולשון אשר על-פני הארץ. היא, אגב, גם מביאה לעם הזה הצלחות מסחררות ודרמטיות שמותרות עמים רבים הרחק מאחור. ("המוח היהודי"). מכאן, ש"שם", איננו מיקום גיאוגרפי או שעה כל-שהיא. הוא מצב נתון.

זכור עם-הפלאפל הישראלי את מה שאולי שכחת ברבות השנים: התורה הינה המוצר הסגולי והמייחד של עם-הנצח. דיכוי מוצר זה הוא דיכוי עצמיותנו. לא פחות. אפילו באתר משרד החינוך הישראלי מופיעה אמרתו של רבי יהודה הלוי: "אין אומתנו אומה - אלא בתורתה!".

רואה אני בעיני במדינתנו הקטנטונת בית קברות המוני של ריבואות חיים ועצוב לי. נכון, הם לא לוו בטקס רשמי של 'כבוד אחרון'. אין להם גם נחלת-עולם בחוות השקמים, ואפילו קול קינה ויללה סביבם לא נשמע. אולם, העדר מיצוי המייחד של אישיותם היהודית, של עמנו - ערכי והגות התורה - הוא דיכוי אלים למבטא העצמותי שלהם - של עמנו המיוסר עד גוויעה. דיכוי זה פירושו - בלשון הקודש - "קבורה"!!

1. 'בית קברות' לחיים!

בשונה ממה שאולי חשבתם, בקבורה לא חייבים לראות גווייה מוטלת על הקרקע וקברנים מיוזעים. בכלל לא. ההסבר במאמר שלפניכם:

חז"ל לומדים מן המקרא "אלה תולדות אהרון ומשה", כי כל המלמד בן חברו תורה, כאילו ילדו (סנהדרין יט, ב). וכל איש תוהה: האמנם ילד ביולוגי חדש נולד? פלא!

רואה אני בעיני במדינתנו הקטנטונת בית קברות המוני של ריבואות חיים, ועצוב לי. כי דיכוי הייחוד היהודי פירושו קבורה!

ברגעים המרוממים של חנוכת הבית לשיבתו טשעבין, נשא דברים ראש הישיבה, הגאון רבי דב בעריש וידנפלד זצ"ל. וכה אמר:

בהר סיני, מתריע הקב"ה בבני ישראל כי אילו לא יקבלו התורה "שם" תהא קבורתכם. (שבת פח, א). מפני מה השתמש הקב"ה בביטוי בלתי-תחבירי זה של "שם" תהא קבורתכם; "פה" היה לו לומר! ברצוני להציג כאן הסבר חדש ומאלף: **עצם מציאות הסירוב לקבלת התורה מיד האלוקים, היא-היא עצמה מהווה קבורה שלנו כעם יהודי.**

השבוע בגליון:

4

מילה בתפילה:
מדור חדש של באורי תפילה!

'הכשר' אחרי יובל:
בקיבוץ 'מעוז חיים' מספרים

3
2
הרבנות "מקברת"?
הסבר חדש ומבריק

לאן פרקב':
הדרך להגיע לסיפוק

3
5

הגיליון יוצא לאור על-ידי מכון "בלבבי" - יהדות מלב אל לב

גיליון "פרשניית השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר.

עורך ראשי: אבישי פרי ומשפחתו. יועץ תוכן: יצחק העברי. לקבלת הגיליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867. לפרסומות והנצחות פנה לפל: 0527697719

1

את הגיליון שלפניכם, ניתן לקבל מידי שבוע בדיוור מייל בשליחת מייל אל: abyisrael@gmail.com

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

ברוח זו, התחוויר לי בעבר רעיון מבריק על מאמר המשנה באבות: "הרבנות מקברת את בעליה". על איזו רבנות מדובר וכי מהי פשרה של "קבורה" זו? - תמהים הכל.

לאור-האמור הדברים מקבלים אור מרתק: מדברת המשנה אפוא על רבנות המקדישה כל-כולה לכלל - על חשבון הרב הפרטי. כאשר מתוקף התפקיד האינטנסיבי הדורש לכבד בנוכחות כל אירוע וטקס מכובד במדינה, האיש נאלץ לוותר על התקדמותו האישית, ולדכא את הביטוי לאישיותו וכישוריו. כך יוצא, שעיצומה של רבנות מעין-זו, "מקברת" את בעליה בעוד היא מכווצת את אפשרות מיצוי הפוטנציאל האישי שלו עד-דק.

הרבנות - היא כמיהתנו. אין ספק בדבר. אבל רק כאשר היא מותירה את חיוניותו של הרב במקום. לא כאשר הוא נהיה איש ציבורי ובתוך-כך מעלים את פרטיותו מעל המסך.

מעתה, תבינו היטב, מדוע המלמד בן רעהו תורה כמי שילדו.

כי אכן מהם "חיים" במונח היהודי? כדורסל מול מדריד, אינו ממצה את היהודי הייעודי. זה, אולי מנסה להזריק 'אופיום להמונים' הישראלים השקועים בתהום של ריקנות, אך לא בשביל זה אנו חיים בעולם. לא זו התכלית שלנו, היהודים. "חיים" מבחינת היהודי מתורגמים למיצוי התוכן היהודי המיוחד בלעדית את עמנו, עם הנצח. כך "עושים חיים" במבט יהודי.

וכאשר מלמד הרב את בן חברו תורה, כמוהו כמי שילדו. הוא אכן נפח באישיותו חיים. (ראה עוד בגמרא מכות יא, א שם נאמר שהרב נחשב למחיה את תלמידו).

מסירת התורה של הרב לתלמידו משחזרת את מעמד הר סיני. הנה, ברגע זה, שוב נחלץ התלמיד מקבורת אישיותו היהודית תחת הריסות חיי החומר האפרוריים.

לתשומת לב הקורא, שר החינוך הרב שי פירון.

בגדר מצוות סוכה

בגמרא סוכה (ב, א) נחלקו בעילת פסול סוכה הגבוהה למעלה מעשרים אמה. לדעת רבה, הדבר נלמד מן הפסוק "למען ידעו דורותיכם", המלמד כי על האדם לדעת כי יושב הוא בסוכה, בשונה מסוכה גבוהה שאין העיניים שולטות בה.

אולי בשונה מההבנה הקלאסית, כותב רש"י כי כוונת המקרא ללמד ש"עשה סוכה שתהא ישיבתה ניכרת לך". ורבים תמהו: מה כלל ההקשר בין פסול הסוכה לעניין "עשיית הסוכה", אשר איננה רלוונטית לגופה של המצווה.

והזכירו כי אכן נחלקו בדבר בספרי ה'אחרונים' אם ישנה מצווה בכינון הסוכה, או שמא רק בישיבה בה. (ראה ספר חתם סופר בראשית המסכת, ועוד כהנה).

ברם, לאור מה שביארנו בבימה זו בעבר אשר פסול חמתה מרובה מצילתה מתייחס ליחס האדם לצל כמו שאינו (ולא שהצל בטל מצד עצמו לחמה), הרי שנוכל ללמוד באור חדש בדברי רש"י הללו: אכן, "עשה סוכה שישבתה ניכרת לך". כלומר: העשייה של האדם היא שתקבע שם הסוכה בעיניו, וכמו שמצינו בסוכה (ט, א) לגבי דין 'לשמה' בסוכה שאם עשה סוכה זמן רב טרם החג פסולה, משום שבשעת עשייתה לא התכוון לשם מצוות החג, והיינו שמחשבת האדם כלפי עשייתו ומה שמייעד את הסוכה היא שתחיל הגדרתו ההלכתית של החפץ.

רמז לדבר, מוצאים אנו רבות בדברי חז"ל שהאדם במחשבתו על החפץ, הוא שקבע את שמו. כמו מה שמצינו בגמרא בפסחים (מט, ב) שכופת שאור שייחדה האדם לישיבה, בטלה משם המאכל שבה, ואינה אסורה מדין חמץ. והיינו שייחודו של האדם את החפץ, הוא שמקבע את שמו ומהותו. המשך יבוא.

לאן? פרק ב'

לעיתים רבות, מוצאים אנשים רבים את עצמם נטולי סיפוק. למה זה קורה? מהי החוליה שתמלא את הבור?

שאיפה. זה הסוד הגדול. כאשר אדם קובע יעד אליו יחתור להגיע, הרי שהשאיפה להגיע אליו, בקצב הנדרש, תמלא את האדם בסיפוק מרבי.

רבים הם בני העולם הנעים בסרט החיים המבולבל. לא רבים הם העוצרים את המרוץ החברתי ומבקשים להגיע ליעד שיקבעו לעצמם.

זה יכול להיות בכל תחום, אבל בעיקר בתחום לימוד התורה.

כאשר אדם מגדיר עצמו יעדים, כמו סיום המסכת הנלמדת, הרי שכל דף שילמד ימלא אותו בסיפוק רוחני כביר. הוא יחוש התעלות נעלית שאין דומה לה.

בלי יעדים, התוהו הנפשי חוגג, והסיפוק נעדר.

אז קדימה לעבודה!

נקודה טובה.

אחרי יובל: הכשר בקיבוץ 'מעוז חיים'

למעלה מיובל שנים, לא התהדר מטבח הקיבוץ החילוני-מיליטנטי 'מעוז חיים' שבאזור עמק המעיינות, ב'הכשר', ביאות. בשנה האחרונה זה קרה.

כך מתברר לנו מפי חבר הקיבוץ לשעבר.

שזחחנו השבוע עם מזכירות הקיבוץ, אך שם מיד ביקשו 'להתנצל':

"הקיבוץ שלנו בעל אוכלוסייה חילונית, ולכן לא הייתה כל דרישה ל'הכשר'. בשנה האחרונה פשוט החליפו את הקייטרינג של הקיבוץ, וזה התברר ככשר".

שמענו את ה'התנצלות', אך מכל-מקום ביקשנו לבשר זאת לקוראים משום בשורה טובה תדשן עצם!

פרטנות הטבוע

הרב שמעון יוסף מזול
מגיד-שיעור, אלעד

יהודי - עולם קטן!

שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבותם במספר שמות כל זכר לגולגולתם (במדבר א', ב')

רש"י: "מתוך חובתן לפניו מונה אותם כל שעה. כשיצאו ממצרים-מנאן וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים, כשבא להשרות שכינתו עליהן מנאן. באחד בניסן הוקם המשכן ובאחד באייר מנאם".

מאחר וביקש הקב"ה להראות את חובתו לישראל בכך שמנה אותם שוב ושוב - כפירושו של רש"י - לכן נעשה השימוש במילים: 'שאו את ראש בני ישראל'. שכן הראש, הלא הינו החלק העיקרי שבגוף האדם, ובהוראת ה' יתברך למשה למנות את ראשי בני ישראל, הוא ביקש להורות לו כי לכל איש ישראלי ישנה חשיבות של ראש, וכי כל אחד הוא עולם מלא בפני עצמו. הרי לנו, כי מניינם של בני ישראל לא היה עניין טכני גרידא, אשר נועד להכיר את צרכיו של העם או את היקפו, אלא משמעות עמוקה טמונה הייתה בו. מנין זה נועד בכדי ללמד על תביבותו של כל אחד ואחד מישראל, על מעלתו ועל יקרת נשמתו ושרשה!

כמו כן אנו יכולים למצוא רמז לדברים במילים: 'במספר שמות'. שכן כידוע, לכל דבר שנברא בעולם מטרה ותכלית, אשר באה לידי ביטוי בשם שהוענק לו. לפיכך מצוה הקב"ה למנות את בני ישראל במספר שמות (וביטוי זה חוזר על עצמו בפרשתנו יותר מעשרים פעמים) - ולא במספר ראשים - כלומר: להתבונן בשמו המרמז על 'תפקידו' של כל אחד מישראל, ובכך תובהר חשיבותו ומעלתו של כל פרט ופרט מישראל - אשר יש לו תפקיד נכבד משל עצמו בעולם ובתיקונו!

ועל כן נראה, שלכן מציינת התורה את חביבותם של ישראל דווקא כאן, בפתחת חומש במדבר, בו מתוארים מספר מעשים המאירים לעינינו את התנהגותם של בני אותו הדור, דור המדבר יוצאי מצרים באור בלתי מחמיא במידת-מה. שכן התורה מבקשת להבהיר, כי לכל אחד מבני אותו הדור הייתה חביבות מיוחדת, מעלה נפלאה משל עצמו, ואילו את ה'חטאים' עליהם נלמד בהמשך החומש - כלל איננו יכולים לתפוס ולהבין. ובוודאי שזה לא פוגם וגורע במעלת החביבות של כל אחד ואחד שיש לפני הקב"ה. שבת שלום!

לתגובות והערות: shimonyo@gmail.com
054-3299329

כוס ברכות

ברכות לידידי הטוב, איש אשכולות, מחולל המהפכה היהודית בחדרה, הרב בניציו נורדמן, לרגל מינויו למנכ"ל מוסדות מגדל אור. ברכותיי: עלה והצלח והמשך להרבות פעלים ליהדות!

איך אומרים 'נגיל ונשיש' בערבית?

לראשונה: תהלוכת הכנסת ס"ת נערכה השבוע בלב שכונת 'שמעון הצדיק בבירה, לזכר הרב יעקב יוסף זצ"ל, רבה הבלתי-רשמי. בנו, הרב יהונתן, מתאר בהתרגשות בשיחה עם 'פרשני' את השבועי מה התרחש שם * לא להאמין

מיוחד

"התרגשות יוצאת-דופן אחזה בנו בשעת התהלוכה", מתאר הרב יהונתן יוסף, בנו של הרב יעקב זצ"ל, את מעמד הכנסת ספר התורה שנערך בליל ל"ג בעומר לציון שמעון הצדיק לזכרו של אביו. "זאת בייחוד, לאור העובדה כי התהלוכה נעה בדרך המסורתית שאבא היה עושה ברגל מידי יום לציון הקדוש. מדובר בסגירת מעגל".

אירוע היסטורי. מעמד הכנסת ספר התורה, השבוע.

והוא מיד מוסיף: "מי חלם שכל כך הרבה אנשים יצעדו בלילה עם ס"ת בשכונת 'שמעון הצדיק'. פעם אנשים נבעתו בכלל לצעוד באזור הזה בשעת ליל מאוחרת...".

מעמד זה של 'הכנסת ספר תורה' לציון שמעון הצדיק נחשב להיסטורי בעליל. שכן, בצוק העיתים, מעודם לא העזו יהודים לנוע בתהלוכה בלב השכונה רוויית החיכוכים. אך השבוע זה קרה. במעמד השתתפו חברי מועצת עיריית ירושלים: יעקב הלפרין, יצחק פינדרוס ואריה קינג, הפועלים כל השנה למען רווחת הציון. האחרון, הנודע לגואל בתים בשכונה, התכבד בנשיאת ספר התורה בעת הגיעה התהלוכה לפתח השכונה, אלא שהוא ביקש לתרום עבור הניבוי סך של 500 דולר.

רק לקראת חצות הגיעה התהלוכה, בה השתתפו כ-5,000 חוגגים, לציון התנא האלוקי. בציון נשא דברים המקובל הרב יעקב עדס. בדבריו עמד על ביקורו הצפוי של האפיפיור בארץ והבהיר כי אסורה ההשתתפות בטקסיו. "מי שיעשה זאת, יעבור באיסור החמור 'אל תפנו אל האלילים'", הדגיש בדרשתו חוצבת-הלהבות. אך בשעה 2 וחצי לפנות בוקר הוכנסה ס"ת לארון הקודש לקול המון חוגג. ומה עשו ערביי השכונה למחזה התהלוכה? שאלנו את הרב יוסף. "עמדו בצד וצילמו עם הפלאפונים. הם היו המומים".

מילה בתפילה באורי תפילה

"עסק" ושמו תורה

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו לעסוק בדברי תורה.

שימו לב: אין התפילה על עצם לימוד התורה - אלא על ה"עסק" בה. מה משמעות הדבר? הסביר ה'טורי זהב' (סימן מ"ז) כי התורה דורשת עיסוק, היינו - לפול ועיון מעמיק בנבכי הסוגיה, כדרך האדם העוסק במסחר אשר כל מרצו נתון בו, בחתיירה מתמדת למצות את המרב ולצבור הון. ובמה דברים אמורים? נסביר: מצביעים אישי-רוח על דברי המשנה באבות "יפה תורה עם דרך ארץ", כדי להצדיק את אידיאת "תורה ועבודה". אולם עיון חטוף במשנה מעלה תמונה שונה בעליל. הלא המשנה ממשיכה ומטעימה: "שיגיעת שניהם משכחת עוון". הוי-אומר: רק יגיעה צרופה בשניהם משכחת עוון. אולם בעייני חזיתי רבים רבים אשר נוטים לעסוק בלהט ואנרגיה בעסקיהם, אולם בעסק התורה, לפתע הראש מט. "עסק", אמרנו. מכאן שאם אין מוטיבציה זהה, הרעיון נעלם מהאופק. אין כמובן פגם ביציאה לפרנסה. זו, אין מה לעשות, כורח שעה. אולם מכאן ועד להפוך את העבודה ל"פרה קדושה", הדרך רחוקה. אם רציתם לאמץ את משנת התנאים שעסקו ביבולם, הרי שכדאי שתאמצו במקביל גם את יגיעתם הבלתי-נלאית בתורה. אין דרך אחרת. כי מעולם, אבל מעולם, לא הפכו אלו את העבודה לאידיאל!

מדור חדש!